

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

št. 9.

Kranj, 25. februarja 1939

Izhaja vsako soboto.

Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Samo naprej . . . proč od Rima

„Vestnik Sokolsky“ z dne 6. maja 1920. št. 201, 202, prinaša pod naslovom „Slovo k Sokolstvu“ članek Sokola dr. Kunstovnega, v katerem razlaga razmerje Sokola do vere:

„Gre za vprašanje o klerikalizmu. Tu pravim: mi Sokoli hodimo okoli tega vprašanja kakor mačka okoli vrele kaše. Imamo resolucijo z dne 28. listopada 1910, proti klerikalizmu, proti Orlu, ki končava z besedami: v sokolske vrste se ne sprejmejo za člana pripadniki klerikalnih društev in teh, ki klerikalizmu zavedno služijo. Toda, kadar gre za to, da bi uvedli načelo v življenje, ne vemo ne kod ne kam. Se vedno se držimo nesrečne definicije, da je klerikalizem zloraba vere... In vendar je vsakemu, ki ne mara delati ovinkov jasno, da je vprašanje klerikalizma vprašanje vere, pri nas predvsem in poglavito, vprašanje katoličanstva. Mi nikakor ne moremo vzdržati načela, da nismo proti veri, ako nečemo zabresti do popolne, nas resnično nedostojne brezbriznosti... Pravi katoličan je in more biti klerikalec, to je človek poslušen kleru (duhovnikom) in delaven za to, da bi njihova moč zopet vzcvetela, kakor treba božjim namestnikom na zemlji... Roko na srce,

mi moramo biti proti... veri. Nismo zato proti njim, ker hočejo svoje prepričanje, svoje cilje v javnosti uveljaviti, ker hočejo v ta namen dobiti politično moč, to je njih pravo in dolžnost, kakor vsakoga, ki ima kakšno prepričanje; ampak zato smo in moramo biti proti njim, ker za nič na svetu ne moremo soglašati z obsegom njihovega prepričanja, s cilji, ki jih hočejo uveljaviti in to so načela vere in delavnosti, s katerimi hočejo prepeljati naše šole, ali načela politična, socialna, po kakršnih hočejo urediti javno življenje. Skratka: smo in moramo biti proti katoličanstvu, če tudi smo morebiti še mnogi navidezno njihovi pripadniki; toda treba je, da to enkrat odkrito glasno izpovemo in z dejanjem izpričamo... Bratje in sestre, ne varajte se! Bliža se končni obračun z Rimom!... Bliža se trenutek, ko bo konec nenravne dvoilčnosti in katoliške dvoumnosti... Se verujem, da bo čimprej zagrmelo od vseh strani naravnost, neizkrivljeno, resnično sokolsko geslo: Sokol ne more biti Rimljan, Sokol mora vedno naprej... tedaj tudi naprej proč od Rima!“

In danes? Zdravooooo!!!

Nadaljni komentar mislimo, da ni potreben.

Sterle Anton, Ljubljana.

A zakaj esperanto?

Z zadovoljstvom se opaža, da nekateri slovenski časopisi posvečajo sem pa tja po nekoliko prostora esperantu, oziroma pokretu, ki je z njim v zvezi. Tako pride človek vendarle počasi do prepričanja, da ni prav nič preuranjena sodba, da se bo ta pokret in z njim tudi jezik res ukoreninil tudi pri nas, kar se je že davno zgodilo v drugih državah, oziroma med drugimi narodi.

Razlogi, ki govorijo temu v prilog, so dovolj tehtni. Nasprotno pa ni nobenega razloga, ki bi govoril v škodo temu gibanju, razen morda le čisto osebnega značaja ali pa šovinističnega.

Zanimalo pa bi marsikoga, tudi če ni esperantist, navedba razlogov za in proti.

Jaz bi se omejil le na navajanje razlogov za. In teh ni malo.

Pred meseci je esperantski časopis „Heroldo de Esperanto“ objavil sledečo, zelo značilno notico:

„V Monakovem so štirje možje govorili tri jezike. Chamberlain je govoril angleško, Dardier je govoril francosko, Hitler je govoril nemško, a Mussolini je govoril zdaj angleško zdaj francosko, zdaj nemško. Štirje možje, ki se odločali o usodi milijonov ljudi, so se morali posluževati tolmačev, ker niso znali vsi štirje vsaj enega jezika, ki bi ga vsi štirje razumeli in to so bili štirje vodilni možje današnje svetovne politike, predstavniki štirih veselij.“

Lani pa je v Londonu zborovala Mednarodna Liga Esperantistov, kjer je okoli 1500 delegatov iz 34 (!) dežel starega in novega sveta zastopalo okoli dva milijona esperantistov, ki so razumeli in govorili en jezik. Niso bili vodilni možje, temveč delegati esperantskih društev, a jezik, ki so ga govorili, je bil esperanto.“

Tako piše „Heroldo de Esperanto“. Toda po tek vzgled nam ni potreba iti v London. Lan-

Most pri Otočah

Na članek pod zgornjim naslovom v zadnjem „Gorenjcu“ smo prejeli sledeči zastavek, ki nam kaže, da je to vprašanje vzbudilo zanimanje javnosti. Priobčujemo tudi sledeči zastavek, ne da bi od svoje strani zavzeli stališče enega ali drugega. — Op. ured.

Piscu članka „Most pri Otočah“ v prejšnji številki „Gorenjca“ se je najbrže primerila mala pomota, ki bi na vendar lahko postala usodna, ker je dotični pisec pozabil pripisati vsoti 76.000 din (fond za most) eno ničlo, ker

skega leta je tudi v Ljubljani imela svoj kongres Mednarodna Liga Katoliških Esperantistov (IKUE), kjer je 306 delegatov zastopalo 14 držav oziroma narodov ter so vsi prav tako govorili jezik, ki je bil vsem razumljiv. In, če imate doma radio, ste mogli dne 7. avgusta lanskega leta ob 10. uri dopoldne poslušati izredno zanimivo točko kongresnega programa: pozdrave delegatov v njih materinem jeziku ter takoj za tem isti pozdrav v esperantu. — Ta zanimivost, ki je edinstvena, je bila objavljena brez predhodne pompozne reklame, s skromnostjo, ki je značilna za esperantiste. Tako so pozdravljali Belgijci, Francozi, Italijani, Čehi, Holandci, Madžari, Nemci, Avstrijci in drugi in pozdrav vseh je izzvenel v slavo pesem esperantu, ki omogoča podobne, res mednarodne prireditve.

To o prilikah, ko esperantisti prirejajo svoje vsakoletne kongrese in podobno. A, če človek, pa čeprav morda le od daleč — prisostvuje kakršnemukoli mednarodnemu kongresu večjega stila, tedaj dobi pravi pojem o kaosu glede sporazumevanja. Tam se mora večina delegatov zadovoljiti z vsiljenim jezikom, vseeno, če ga razumejo ali ne in — seveda — v tem slučaju samo poslušati, ne da bi razumeli, ali pa si pustiti prevajati od tolmača. Ta pa nikoli ne more dati človeškemu posluhu tega, kar mu je dosegljivo z direktnim poslušanjem in razumevanjem.

In to se dogaja na vseh mednarodnih kongresih brez izjeme. Saj je le malo ljudi, ki bi bili poliglota t. j., ki bi razumeli niz jezikov, ki se navadno govorijo na kongresih. — Če pa se neki jezik ignorira se pa predstavniki iste gupravičeno čutijo zapostavljeni in kongres izgubi svoj mednarodni značaj.

To je samo eden izmed niza razlogov za ta pokret. A že ta je dovolj tehten.

potem znaša čisti dohodek letno 40.000 din in to je potem skupaj v 10 letih 400.000 din, seveda, računano brez obresti, ki letno naraščajo s kapitalom.

Zato pač ni nič čudnega, če se marsikdo izmed romarjev razburja, ko mora vedno znova plačevati mostnino. Brezdvoma bi javnost zelo zanimalo, koliko ljudi prekorači most in žal, da o tem nimamo točnih podatkov in poročil od mostne uprave. Tako smo navezani le na izjave ljudi, ki pobirajo mostnino in oskrbujejo most, to se pravi, le na

njih poštenost. To pa zato, ker ob velikem in včasih tudi ob malem navalu, romarji ne prejmejo listkov, kot dokaz, da so plačali mostnino, in če ga zahtevaš, te dotični, ki pobira mostnino, povrhu še nahruli in pravi: „Če hočete, pa vam jih dam, samo bolj počasi bo šlo!“

Naša zainteresirana javnost zahteva, da merodajni krogi zavzamejo o tem problemu konkretno stališče, za čim bolj radikalnejšo rešitev vprašanja, ki nam je lahko že v pravo srčnino.

Našim pravdarjem v pouk

Na vratih vseh sodišč, finančnih in drugih uradov bi moralo biti z velikimi črkami nabitih sledečih 10 zapovedi:

- 1.) Ogibaj se pravdanja kakor hudič kriza, ker za početek procesa veš, ne veš pa, kako se bo končal. To velja tudi za pravdanje po anonimnih ovadbah in po zakonu o tisku!
- 2.) Ne teči za vsako malenkost k označenim uradom! Prihranil si boš mnogo denarja in razočaranj.
- 3.) Če že imaš kakšen pravni spor, se pričaj in ugotovi, ali nima tvoj nasprotnik vsaj nekoliko prav!
- 4.) Pred vsako razpravo se poskusi mirno pobotati in poslušaj svojega nasprotnika! Mnogo nejasnosti se boš iznebil.
- 5.) Ne napravi ničesar, kar bi tvojemu na-

sprotniku samo škodilo — tudi anonimno ne — kajti tebi to ne bi nič koristilo!

6.) Ne trdi, da je tvoj nasprotnik lagal!

7.) Verjemi sodniku in uradniku, kadar prigovarja k mirni razpravi! Zeli samo tebi dobro.

8.) Sklepaj samo pismene pogodbe in prečitaj dobro, kar boš podpisal. S tem si boš prihranil mnogo nejasnosti. Ne pozabi pri tem na kolkovanje!

9.) Samo to, kar moreš dokazati, velja pred sodišči in pred uradi.

10.) Nikdar naj te ne vodi grda strast — osebna nevoščljivost in želja po maščevanju. Niti prvo, niti drugo ti ne prinaša koristi, temveč razjeda drobovje in kali zadovoljstvo, ki je prvo bogastvo.

Uboj na pepelnično sredo

Na pustni torek je bila v Javorju nad Poljansko dolino v gostilni Marijane Grošelj veselica, ker je pač tudi že v ta hribovski kraj prišla navada modernega časa, da morajo biti na pustni torek povsod veselice s plesom, ki pa se pogostokrat zelo nesrečno končajo.

Tega pustnega veselja sta se udeležila tudi 19 letni Marko in 22 letni Tomaž Cadež doma iz Delnice pod Javorjem. Mlajši brat Marko je imel neki spor z 18 letnim Kumer Antonom, doma iz Javorja, kateri ga je na Svečnico tu di oklofutal. Radi tega in ker se je Marko bal maščevanja ga je njegov starejši brat vedno spremljal, kadar je za nekoliko časa odšel iz gostilne. Nastal je tudi spor radi deklet, kakor se to večkrat zgodi, vendar v gostilni vesed posredovanja nekaterih ni prišlo do ničesar hujšega. Okrog četrte ure zjutraj sta se oba brata Cadeža napolila domov v Delnice. Ko je to Kumer Anton opazil, si je pri hiši nabral nekoliko kratkih polen ter stekel za odhajajočima. To pa je postalo usodno za njega samega.

Komaj dobrih 150 korakov od gostilne je dohitel oba Cadeža ter s polenom udaril Tomaža. Ta je seveda udarec vrnil in sicer z nožem ter z njim zabodel Kumer pod desno ključno kost. Kumer se je po napadu vrnil, okrog 100 korakov od mesta napada pa je vsled velike izgube krvi obležal na potu. Tu so ga našli nekateri fantje ter ga odnesli v župnišče, kjer ga je g. župnik mazilil s sv. oljem. Ker so uvideli, da je Kumer podlegel hudi poškodbi, so ga radi lažjih ugotovitev sodne komisije odnesli nazaj na lice mesta, kjer je tudi izdihnil.

Zelo mučno je bilo za ljudi, ki so prihajali ob 7. uri zjutraj k sveti maši na Javorje, ko so gledali ob poti žrtev uboja. Dopoldne je dospela iz Skofje Loke sodna komisija in sicer sodni pristav g. Danilo Donžan ter dr. Homas, iz Gorenje vasi pa je prispel bavovinski zdravnik g. dr. Milan Gregorič. Po ogledu je komisija odredila prenos trupla v mrtvašnico na Javorje. Oba brata pa je orožništvo prijelo ter sedaj vodi hitro preiskavo, da ju bo čimprej oddalo v sodne zapore v Skofjo Loko.

V premislek!

Ob smrti papeža Pija XI, mislimo, da bi se spodobilo, da so tudi razobesili žalno zastavo na Narodnem domu. Ko je umrl pravoslavni patrijarh, je visela; ko je umrl slovenski vladika dr. Jeglič, je ni bilo; sedaj, ko je umrl papež, je zopet ni. To je lep dokaz, kako se spoštuje versko prepričanje in kakšna je vers-

ska strpnost naših vitezev. Ali so mogoče vsi, ki so okoli Narodnega doma in v Narodnem domu, pravoslavci, ko razobežajo žalno zastavo za pravoslavni patrijarhom? Mislimo, da so ti gospodje ravno tako vneti pravoslavci, kot katoliki. Sicer pa doslednosti itak ne moremo pri takih ljudeh zahtevati. Zdravo!

Iz vrst naših obrtnikov

Naši obrtniki „kolarske stroke“, ki so dosedaj videli v svojem stanovskem tovarišu le nasprotnika-konkurenta, ki mu prevzema stranke, odjeda zaslužek in mu z nesmiselno nizko ceno svojih izdelkov neoljalno konkurira, so se končno le znašli na poti, ki jih je pripeljala skupaj.

Pri sestankih, za katere je posredovalo njihovo prisilno združenje, so začeli računati, koliko jih stane les, orodje, koliko morajo dati za to in ono. Ko pa so nato pod tako sestavljenimi računi potegnili črte in seštelili vse stroške, ki obremenjujejo njihove izdelke, so ostremli in spoznali, da ni nič čudnega če so njihovi mošnjčki prazni in zakaj vse, kar morajo nabaviti, tako težko in vedno težje plačujejo.

To, kar jim je bilo doslej nedoumljiva skrivnost, jim je postalo jasno in očito. Cene, po katerih so dosedaj prodajali svoje izdelke, so vsled spremenjenih razmer prenzice. Znatna podražitev lesa in življenjskih potrebščin, visoke socialne dajatve za naše pomočnike in vajence, zvišane mezde in davki, niso bili vpoštevani. Naši kolarji so prodajali po cenah, ki so bile računane na osnovi razmer iz boljših časov. Zato je bilo potrebno sestaviti za vse kolarske predmete na osnovi spremenjenih razmer nove kalkulacije in tako določiti nove cene, ki pa so še vedno računane le s skromnim zaslužkom.

Novi cenik ima vsak kolarski mojster na vidnem mestu obešen v svoji delavnici. Cene tega cenika pa so obvezne za vse mojstre kolar-

ljaj proti Ljubljani. Vsi Ločani pa želimo, da bi nas kaj kmalu zopet obiskal.

„Dva para se ženita“. Prav je, da se ustavimo ob kulturnem dogodku, ki ga nam je pripravil gledališki odsek Prosvetnega društva z uprizoritvijo komedije „Dva para se ženita“. Že zadnjič smo omenili, da bodo nastopili najboljši igralci društva. Poudariti pa moramo takoj, da so poleg starejših moči vseh treh Guzeljev in Trdine nastopile tudi mlajše moči, kot Bozovičar Rado, Subić Francka itd., ki so prav tako sijajno dovršili svoje izredno težke vloge. Razveseljivo dejstvo je bilo tudi opaziti, kako igralci gladko obvladajo besedilo. Sploh je opaziti, da se naš oder od predstave do predstave dviga prav v vsakem oziru. Predstave pa tudi dviga izredno lepa scenarija.

Naš veliki zvon v župni cerkvi sv. Jakoba bo zapel prvič, kakor se upa, že do sv. Jakoba v juliju. Imel bo glas „D“.

HRASTJE

Naše Prosvetno društvo priredi v nedeljo 26. februarja ob 3. uri popoldne dramo „Podrti križ“, v kateri je v krepkih potezah orisan boj med našo katoliško in liberalistično miselnostjo. V tej drami je podan uspeh te borbe, v katerega trdno verujemo — v zmago naše misli. Zaradi velike važnosti njene vsebine, se bomo posebno potrudili! Pridite pogledati!

Pa ne smete misliti, da naš Fantovski odsek in naš Dekliški krožek počivata! Fantovski odsek se z vso delavnostjo pripravlja na bližajoče se tekme F. O. Obenem z Dekliškim krožkom pa na akademijo, katero bomo kmalu priredili in na katero vas bomo pa že pravočasno obvestili. Bog živil!

NAKLO

Določeno je, da priredi tukajšnje Kat. prosvetno društvo 18. junija 1939 veliko tombolo. Odbor vlijudno prosi vsa sosednja društva, da blagohotno upoštevajo ta datum. Glavni dobitek bo motorno kolo.

Tukajšnja hranilnica in posojilnica ima uradno uro vsako nedeljo od 11. do 12. ure popoldne. Njen delokrog obsega glasom pravi župniji: Naklo, Podbrezje in Duplje.

Nedavno smo ob neki priliki ujeli tele številke o gibanju prebivalstva v naši župniji. Rojstev je bilo v letih 1900—1910 399 (povprečno 39 vsako leto) nezakonsko rojenih 14, povprečno 3 vsaki dve leti; v letih 1911—1920 rojenih 264 (povprečno 26 vsako leto), nezakonskih rojenih 16 (povprečno 3 vsaki dve leti); v letih 1920—1930 rojenih 342 (povprečno 34 vsako leto) med njimi 11 nezakonskih (povprečno 1 vsako leto), v letih 1930—1938 rojenih 254 (povprečno 32 vsako leto, med njimi 14 nezakonskih). — Umrlo jih je: v letih 1900—1910 327 (povprečno 32 vsako leto); v letih 1910—1920 242 (povprečno 24 vsako leto), v letih 1921—1930 194 (povprečno 19 vsako leto), v letih 1931—1938 159 (povprečno 17 vsako leto). Statistične zaključke delaj, komur drago! Pripomnimo pa, da je med nezakonskimi otroci v vseh letih precej ciganskih. Cigani kot tudi številni brezposelni so tudi danes Naklancem nemala nadloga.

GORICE

Pred kratkim smo imeli dahovne vaje za moše in fante, katerih smo se res s samo par izjemami vsi udeležili. Kar lepo je bilo videti cele trume mož in fantov pri obhajilni nizi. Kdor je slišal prvi govor, kar ni mogel več ostati doma, tako so ganile v srce segajoče besede g. patra vsakogar. Čeprav smo Gorenjci precej trdi, imamo vendar dovrzete duše za vsako dobro stvar. G. patru pa se najsrčneje zahvaljujemo za ves njegov trud in požrtvovalnost.

Morda se boste čudili, ko izveste, da imamo pri nas „boksersko“ šolo, „boksersko“ — zato ker se boksa, šola pa zato — ker je to v šoli. Nekateri starši so morali celo iskati zdravniško pomoč za svoje otroke.

Tudi v cerkvi nimajo otroci pravega reda, ker jih pač merodajni vzgojitelji v tem po-

gledu premalo kontrolirajo. V prejšnjih letih smo bili navajeni na lepši red v šoli in cerkvi, kar je bila predvsem zasluga vodstva šole. Upamo, da se bo v bodočnosti tudi to zopet uredilo in vrnilo v stari tir.

Novoporočeni!

Najlepše in naicenejše spominske slike na poroko Vam izvrši Foto Jug - Kranj

BESNICA

Ker je predpustni čas že za nami, bomo pogledali nekoliko nazaj, nazaj v dobo veselja in norenja. Zgodilo se pač ni nič takega kar bi se moglo prištevati med senzacije, vendar pa le utegne koga zanimati, kaj smo vse pred pustom doživeli.

Silvestrov večer je bil nekaj uvod za začetek predpustnega rajanja. Plesali smo na vse pretege, kakor bi šlo za stavo, kdo bo napravil več obratov. Če je pri tem kdo stopil drugemu na prste, ni bilo nič hudega, saj tak je pri nas običaj. Igralci Prosvetnega društva so priredili par iger, od katerih pa je zadnja bila premalo živahna, pač skoraj že začetek posta. Gasilska dvorana je bila vedno pri vsaki prireditvi natlačeno polna, tako polna, da so bili odrasli otrokom kar na poti. Zabavali smo se tudi na druge načine, delile klofute večjega in manjšega pritiska, kakor je pač naneslo. Tudi smo pili ter peli in da je bolj držalo, smo vmes tudi kleli, ker tako zahteva predpustna doba.

Tudi dva para sta bila oklicana, poroka je bila pa samo ena. To pa ni tako veliko za tako dolgi predpust, vendar so s to zadevo imele dovolj opraviti vaške klepetulje, katerim ne uide noben zaljubljeni par.

Zadnjič so je vršil občni zbor K. Z. Udeležba je bila kar precejšnja. Izvolil se je stari odbor z istimi pravicami kakor doslej. Sklenilo se je da KZ pošlje primerno resolucijo na pristojno mesto glede izpremembe lovskega zakona in da se ukine zajčja prostost. To se pravi, da bi divji zajec ne bil več z zakonom zaščiten. Če so tudi druge krajevne organizacije K. Z. napravile podobne resolucije potem je upanje, da bo za dolgočasa nastopila najstrožja „dik-tatura“ kakršne še ne pomni zajčji rod.

Kmetje so tudi zvedeli, da neki gospodje delujejo na to, da se odpravi svobodna žganjekuha. To se pravi, da bi neki gospodje radi dali vse žganjarske kotle pod „zaščito“, da bi se ja kakšna kapljica tistega boljšega ne „razlila“.

Najbolj pametno je, da se ta misel opusti, da ne bo med kmeti nepotrebne razburjanja. To je bilanca letošnjega predpustnega časa.

BREZJE

V nedeljo, dne 26. februarja 1939. se vrši občni zbor Krajevnih bojevniške organizacije v samostanski dvorani ob polni 3. uri popoldne. Udeležba za člane obvezna.

PODBREZJE

Zalna komemoracija po sv. očetu bo v petek 3. marca v šoli, ker so skiptične slike do tačas odobrene drugam. Vabimo vse farane k tej proslavi, saj je pokojni sv. oče zelo cenil naš mali narod in se ob priliki romanja Slovencev zelo pohvalno izrazil o nas Slovencih. Precejšnje je število onih, ki so bili skupno ali posamezno pri papežu sprejeti. Tudi naš poštar je doživel to izredno čast, da je bil kot novoporočenec sprejet pri sv. očetu. Zanimivo je, da je on ujel vest o njegovi smrti, že ob sedmi uri jutraj, ko je žalostno novico prva oddajala v svet vatikanska radio postaja. Ko so ob 8. uri potrdile vest tudi italijanske postaje se je takoj nato med prvimi v Sloveniji oglasil veliki

Sedaj je. **Wranye** cenejše.

ker so se znižale cene za:

Persil × 5 din
Henko × 2⁵⁰ din

in to pri preizkušeni, neizpremenjeni kakovosti!

zvon naše župne cerkve. Pri sv. maši zadušnici je bila cerkev polna pobožnih faranov.

KRIZE

Skandal v Prosvetnem domu. Splošno se pri nas govori o škandalu, ki se je odigral v nedeljo v Prosvetnem domu med igro: On in njegova sestra. Ravno ko je bilo občinstvo najbolj zaverovano na oder, se je v dvorani začel oglašati pismonoša Ahačič Filip; v besedo je posegla še neka dama, po imenu Riči Bramborska in njen zaročenec baron Harpen, ki bi se svoje zaročenke rad iznebil, se je jel oglašati iz galerije. Nastal je v dvorani tak „hinder-honder“, da se je občinstvo do solz nasmajalo. Občinstvo, ki ga je bilo polna dvorana, je kaj kmalu spoznalo, da ves ta škandal spada k igri. Smeh je dosegel svoj višek, ko je pismonoša Ahačič, zasedel mesto dirigenta pri orkestru. Pa kaj bomo tu razlagali, kdor hoče biti o igri in škandalu bolj natančno informiran, naj pride v nedeljo 26. februarja ob 3. uri v Krize v Prosvetni dom, kjer se ponovi „On in njegova sestra“ s škandalom vred. Opozarjamo bratska društva, katera nameravajo to svojevrstno burko uprizoriti, da ne zamude prilike, si je ogledati pri nas. Nastopa 30 oseb.

TRZIC

Poslavlja se od Tržiča g. katehet Fortuna Franc. Bil je pri nas nad štiri in pol leta. Zelo se nam je priljubil, zlasti kot dober pridigar in še boljše katehet. Vedno je imel okrog sebe gručo otrok, kateri so točili solze, ko so zvedeli, da mora njihov katehet na drugo službeno mesto. Gospod je bil tudi plačinec in športnik do lanskega leta, ko se je pri smučanju ponesrečil, vsled česar čuti še danes posledice. Kakor smo gospodu v Tržiču hvaležni za vse njegovo delo med nami, tako mu želimo na njegovem novem službenem mestu obilo uspeha.

Predpustna doba je minula. Razna društva in javni lokali so jo zaključila s plesnimi prireditvami. — Prosvetno društvo sv. Jožefa pa nam je priredilo za pustno nedeljo in pustni terek veseloigro „Trije vaški svetniki“. Občinstvo je igralce obkralo nagradilo z velikim smehom. — Podružnica SPD je imela na pustno nedeljo smučko tekmo v maskah na Kofcah. Te vrste prireditev je bila sedaj prvič na naših planinah. Izkazala se je zelo zabavna in bogotovo tudi privlačna za bodoče predpuste.

Foto odsek SPD v Tržiču priredi tečaj za foto amaterje, kateri se prične 28. februarja. Tečaj se bo vršil v 9 večerih in sicer vsak terek ob 8. uri v društveni sobi. Priglasencev je že do sedaj 18 kar je dokaz velikega zanimanja. Kdor pa se želi še prijaviti, se lahko prijavi pri SPD.

Prosvetno društvo sv. Jožefa priredi v nedeljo, dne 26. februarja ob 8. uri zvečer v „Našem domu“ pravilčno igro „Snegulčica“. Režiser in igralci so nam porok, da bo prireditev zadovoljila ne samo mladino, ampak tudi odrasle, zato priporočamo obilno udeležbo!

CERKLJE

Zadružni-gospodarski tečaj 15. februarja je bil še dosti dobro obiskan. Predavanja o zadružništvu, živinozdravstvu in drugih važnih ulogah smo z zanimanjem poslušali. Cim več trdne zadružne zavesti in izobrazbe bo med nami kmeti, temveč bomo imeli kmetje od tega korist.

Na tečaju smo slišali, da je domača hranilnica prejela preteklo leto zelo veliko novih vlog. Tudi posojil je precej že dala. Kmet ima korist le od domače hranilnice, zato — tako je izvenelo mnenje na tečaju — bomo svoje majhne in velike prihranke vlagali v domačo hranilnico; od mestnih denarnih zavodov kmet nima koristi, zato tja nositi ne bomo. Koliko je naša fara prejela od mestnih zavodov smo zvedeli na tečaju. Ker je vsa sveta tako velika, da je nihče napisati ne zna, zato vprašajte drug drugega.

Pustno norenje smo dostojno preživeli. Ob pristni jedači in pijači je nekaterim večer

hitro potekel, večina ljudi pa je kmalu zasanjala in se prebudila ob jutranjem zvoneju brez težkih glav. Kakih posebnosti ni bilo.

Nedeljo popoldne ob 2. uri bo v domu čebelarstvo predavanje. Predavatelj bo prišel iz Ljubljane in sicer banovinski referent z. Iže Okorn. Čebelarji in prijatelji marljivih čebelic in sladkega medu prav lepo vabljeni!

Fantovski sestanek bo prihodnji teden v sredo, ker pride ta dan iz Ljubljane g. Puš predavat o stvari, ki je zelo koristna in potrebna zlasti kmečkimi fantom. Natančneje bomo pa zvedeli na sestanku. Vabljeni vsi prijatelji dobre izobrazbe.

PREDDVOR

Občinski odbor občine Preddvor je predložil proračun za leto 1939-40. Izdatki so sledeči: Osebnih izdatki: 23.900.— din (1938-39 23.900.—). Materialni izdatki: 9.080.— din (1938-39 10.025 din). Osebnih in imovinska varnost 1.600.— din (1938-39 1.100.—); Finančna stroka, odplačilo posojil: 35.000.— din (1938-39 30.000.— din). Gradbena stroka: 8.000.— din (1938-39 8.000.— din); Kmetijstvo: 2.500.— din (1938-39 2.500.— din); Zivinarstvo: 1.600.— din (1938-39 600 din); Ljudsko zdravje: 500.— din (1938-39 500.— din); Socialno skrbstvo: 25.500.— din (1938-39 25.500 din); Davki: 6.240.— (1938-39 6.240.— din); Nepričakovani izdatki: 2.000.— din (1938-39 2.135 din); skupaj torej 166.620.— dinarjev.

Za kritje teh izdatkov se bo pobirala občinska davščina in sicer na neposredne davke 92.620.— din (1938-39 81.420.— din); Občinska trošarina 31.500.— din (1938-39 31.600.— din); Dohodek od posestev: 40.000.— din (1938-39 40.500.— din); Nepričakovani dohodki: 2.500.— din (1938-39 8.500.— din).

Pripominjamo, da je ta proračun sprejel občinski odbor na svoji seji brez pripomb. Faktično je letošnji proračun nižji kot pa za preteklo leto, le da so se znatno povečale nekatere postavke in to za šolo v Kokri in odplačilo dolga, ki je na občinski hiši. Dohodki so se pa znatno znižali in to pri občinskem lovu, kakor tudi drugod. Želimo občinski upravi, da s tem proračunom uspešno gospodari v dobroti vseh občanov.

Prosvetno društvo v Preddvoru je počivalo, cel predpust pa to le na videz. Prireditve ni bilo nobene za javnost, zato se je pa članstvo tem bolj pridno udeleževalo notranjega dela. Četudi nismo imeli nobene igre za slovo od pusta so ga nekateri ravno tako dostojno proslavili. Vedno pa pride za pustnim torkom pepelnica sreda.

Hasanaginica na prosvetnem odru. Zvedeli smo, da bo priredil dramatični odsek prosvetnega društva krasno Ogrizovičovo dramo v treh dejanjih „Hasanaginica“. Vsebinska te drama je povzeta po srbski narodni pesmi ki opeva veliko ljubezen žene in matere. Dramo bodo uprizorili dne 5. marca ob polni štiri popoldne, in je ne bodo ponovili. Že sedaj opozarjamo vse prijatelje naše prosvete posebno pa naše stalne gledalce, da rezervirajo nedeljo za Preddvor.

Drugi teden se prične s popravilom banovinske ceste II. reda in sicer poprava ovinka pred Križnarjem in kanalizacija.

Vsak dan čakamo, kdaj prične Vodovodni odbor v Kranju z napeljavo vodovoda skozi Preddvor, ker tudi mi bi radi imeli vsaj v glavni sezoni toliko dostojne ceste skozi Preddvor, da se nam letoviščarji ne pobijejo. Mi slimo pa tudi, da bi bilo Kranju ustrezno, da dobi vsaj do pasjih dni vodu. Privoščili bi jim to.

VODICE

Predpust je končan. Vrabe in ščiakovec sta nas na pustno soboto zvečer na našem odru kratkočasila z arestantovskimi dovpti, da smo skoro nedeljo dočakali v dvorani. — Ženitev je zelo malo motila našo faro. Z družino je še umreti prijetneje. Pa gotovo to velja tudi za ženitev, kajti lanske leto pred pustom kar prišli nismo iz porok, letos je bil pa tak prostor, da že zlepa ne. Morebiti pa počakajo zopet kakšne večje družine.

Kdor se hoče dobro in veselo zabavati, naj se potruži v hotel

„Kranjski dvor“ k PETERLINU

kjer se toči v prijetnih, moderno opremljenih prostorih, priznano izborni dolenski cviček, fina ljutomerska in haloška naravna izbrana vina, kakor tudi zajamčeno pristni, prvovrstni, originalni, zdravilni „DINGAČ“, priporočljiv posebno za oslabele. Vsa vina dobavljena direktno od vinogradnikov. Čez ulico 2 din ceneje. Ob vsakem času na razpolago topla in mrzla jedila.

Za obisk najvjudnejše vabita in se priporočata

Miro in Angela Peterlin

ESPERANTO

Točaj vodi Damjana Vahca.
(Nadaljevanje.)

V.

Besede: sonĝi = sanjati, nuboj = oblak, hundo = pes, boji = lajati, kato = maček, riĉa = bogat, -a, -o, utili = koristiti, akvo = voda, semajno = teden, monato = mesec, jaro = leto, lundo = ponedeljek, mardo = torek, merkredo = sredo, ĵaŭdo = četrtek, vendres = petek, sabato = sobota, dimanĉo = nedelja.

STEVNIK: je beseda, ki nam pove, koliko je česa ali kolikšen je kdo po vrsti. Tako imamo: glavne, samostalniške, vrstilne, ponavljalne, množilne, delilne, družilne in prislovne števnike, ter ulomke.

GLAVNI STEVNIKI: 1 = unu, 2 = du, 3 = tri, 4 = kvar, 5 = kvin, 6 = ses, 7 = sep, 8 = ok, 9 = naŭ, 10 = dek, 100 = cent, 1000 = mil, 1.000.000 = miliono.

Glavni števniki nimajo 4 sklona, torej se ne sklanjajo in so koreni za vse ostale števnike. Duamikoj — du amikojn cent homoj — cent homojna.

VRSTILNI STEVNIKI: kakor smo iz osebah zanimkov tvorili svojilne zaimke s pomočjo končnice -a, tako tudi iz glavnih števnikov tvorimo vrstilne števnike s pomočjo pridevnike končnice -a tako:

unua = prvi, -a, -o, deka = deseti, -a, -o. Vrstilni števniki imajo vse lastnosti pridevnika, to se pravi, da se ujema s samostalnikom, pred katerim stoji v sklonu in številu. Unuan tagon mi vin vidis. = Prvi dan sem te videl.

Miaj unuaj amikoj = moji prvi prijatelji. Številke se sestavljajo iz glavnih števnikov. 35 = tridek kvin, 248 = ducent kvardek ok, 1251 = mil ducent kvindek unu, 1939 = mil naŭcent tridek naŭ.

et — je priponka, ki znači pomanjšanje ali oslabljenje pojma, tako:

libro = knjiga : libreto = knjižica
urbo = mesto : urbeto = mestece
eg — je priponka, ki znači povečanje pojma, tako:

bela = lep, -a, -o : belega = krasen, -a, -o
urbo = mesto : urbeĝo = velemesto
peti = prositi : petegi = rotiti.

Pazi na razliko:

urbo = urbeto : urbeĝo
rido = smeh, rideto = smehljaj, nasmešek
ridi = smejeti se, rideti = smehljati se
ar — je priponka, ki znači zbirko, množico bitij ali predmetov iste vrste, ki tvorijo zase celoto, tako:

arbo = drevo : arbaro = gozd
homo = človek : homaro = človeštvo
monto = gora : montaro = gorovje.
er — je priponka, ki znači del ali drobce kake celote, tako:

pano = kruh : panero = drobtina
neĝo = sneg : neĝero = snežinka
fajro = ogenj : fajrero = iskra
aro = množica, skupina, ero = drobec, delec
eta infano = infaneto = otroče (majhen otrok).

Ponovi vsel! Tvoril iz vseh znanih besed s pomočjo predponk in slovniških končnic nove besede. Tvoril stavke! Napiši nalogo mi jo pošlji na naslov voditelja tečaja: Reslova 29., Ljubljana. Za odgovor priloži znamko.

Se ni manĝas panon, ni devas gardi la panerojn. = Če jemo kruh, moramo čuvati drobce.

Car estas la neĝeroj blankaj, estas ankaŭ la neĝo blanka. = Ker so snežinke bele, je tudi sneg bel.

Besede: manĝi = jesti, blanka = bel, -a, -o, gardi = čuvati, alta = visok, -a, -o, pura = čist, -a, -o, kontenta = zadovoljen, -a, -o, kanti = peti, sopiro = hrepenenje, saluti = pozdraviti, resti = ostati, kredi = verovati, ĝojo = veselje, kompreni = razumeti, jam = že, scii = vedeti.

Kara amiko!

Mi lernas esperanton. Mi ne parolas bone, sed mi esperas, ke mi parolos bone. Mi leges en „Gorenjec“ kaj mi estas ĝoja, ĉar mi komprenas jam multe. Mi scias, ke vi bone parolas kaj skribas esperanton kaj mi petas vin, se vi deziras helpi al mi. Ni du estas bonaj amikoj kaj mi kredas, ke vi helpos al mi, ke mi estos kontenta, ĉar mi kum via helpo bone parolos esperanton!

Mi salutas vin kaj restas via amiko.

(Na zgornji način tvoril stavke in uporabljal vse znane besede v raznih oblikah.)

(Se bo nadaljevalo.)

Vidovdansko o. 6

Zejni ljudje so tudi v Vodicach. Seveda pa je vedno prijazneje, če ne piješ za svoj denar. Tega se zavedajo tudi nekateri naši namreč vodiški fantje in ta zavest pride večkrat do izraza. Včasih jim preskrbi takšno zastojnsko zabavo kakšen fantovski „krst“. Toda pametni fantje so sprevideli nespametnost in zlorabljanje te navade in tako zelo redki gredo še na te limance. Ta predpust so naši fantje, ki niso tako hudo žejni, kot zgoraj omenjeni, dobili za „prežo“, ali kakor se drugod pravi „likof“, nekaj denarja. Tisti, ki so bolj žejni, ne le vina, ampak tudi junaškega bojevanja (najbolj so jim pri srcu zahrbtni nepadi), seveda niso bili zadovoljni, da niso oni srečni posestniki. Njihova generaliteta je sklenila, da gre v vojno zaradi tistega vina, ker tam rajši računajo v litrih, kot v dinarjih. Povod za vojno so dali sredi preteklega tedna, ko so napadli nekaj mladih fantov, ki sicer s tisto prežo niso imeli nič opravka, imajo pa to napako, da hodijo skupaj v dvorano z onimi fanti, ki so omenjeni denar imeli. Prvi boj je bil končan in vodstvo „žejne“ (ne železne) garde je vpričlo omenjenih mladih uapadencev položilo obljubo, da bo tisti večer, ko bodo pili prežo, temeljito popravljajo plotov in preskušanje ročic. Bokserji in še lepši taki pripomočki so bili iz besedila obljube diplomatično izpuščeni.

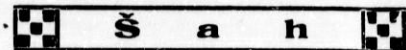
V prepričanju, da bo nameravana ofenziva sijano uspela, niso računali, da je možen še kakšen drug izhod. Naši fantje, ki niso ravno tako žejni, če pa postanejo žejni, plačajo sami, so odločili ta denar drugam. Fantovski odsek in gasilska četa, hosta na to gotovo najboljšje odgovorila. Kakšni pa bodo obrazi članov „žejne“ garde, ko to zvedo, če že niso, bomo pa morda kedaj povedali.

Iz pisarne Okrajne kmečke zveze

V nedeljo, dne 5. marca s vrši v Celju redni letni občni zbor Kmečke zveze. Ker je z vlakom potovanje iz našega okraja nekoliko nepriljudno, je okrajni odbor preskrbel za avtovožnjo, ki je še cenejša od vlaka, poleg tega pa se bodo delegatje lahko udeležili nedeljske sv. maše kar bi sicer bilo skoraj nemogoče. Poleg delegatov se lahko tega izleta udeležijo tudi drugi člani Kmečke zveze, tudi ženske, ker bomo popoldne obiskali kmetijsko šolo v St. Juriju, ki je ena izmed najzobjnejših te vrste, poleg tega pa še nekaj drugih posestev. Kdor se misli poslužiti tega poučnega potovanja, naj se zglaš pri svojem načelniku kmečke zveze ali pa naravnost na naslov: Ovsenič Janez, Predoslje p. Kranj. Denar je treba oddati v naprej, sicer se prijave ne upoštevajo. Cena vožnje je din 40.— do Celja in nazaj, za ostali izlet pa še din 10.— torej skupno 50.— din. Avtobus bo iz Kranja odpeljal ob 6. uri zjutraj od drugod razmeroma pozneje, kakor je pač razdalja. Zeleti, je da bi se tega izleta udeležilo veliko kmečkih ljudi.

V ponedeljek, dne 27. februarja se vrši seja Okrajne kmečke zveze v Kranju ob 10. uri dopoldne na „Stari pošti“ v Kranju in naj se je gotovo udeležijo vsi načelniki in tajniki KKZ ter zastopniki odsekov.

V ponedeljek, dne 6. marca 1939 pa se vrši redni letni sestanek OKZ ob devetih uri dopoldne na „Stari pošti“ v Kranju, ki so se ga dolžni udeležiti vsi načelniki in tajniki krajevnih kmečkih zvez kakor tudi zastopniki odsekov pri OKZ.

Kranj. Dne 8. t. m. je Kranjski šahovski klub priredil v lovski sobi hotela „Stara pošta“ II. redni brzoturnir. Udeležilo se ga je 15 članov. Izid brzoturnirja je bil naslednji: 1. Suštar 13, 2. Singer 12, 3. Martelanc 11 in pol, 4. inž. Skopal 10, 5. in 6. inž. Povoden, Žerjav 9, 7. Možina 8 in pol, 8. Dodič 6 in pol in drugi.

Revanžna tekma kluba s Š. K. Skofja Loka dne 12. t. m., ki je bila odigrana v Skofji Loki, je izpadla 3 in pol : 2 in pol za K. Š. K.

Dne 26. februarja ob 15. uri bo v veliki dvorani hotela „Stara pošta“ odigrana simultanka. Nastopil bo nacionalni mojster g. L. Furlani. K simultanki bo pripuščeno 30 igralcev, kateri se naprošajo, da prinesejo šahovnice s seboj. Prijave se sprejemajo do pričetka simultanke.

Turnir je lepo vodil g. Ivan Oman, ki je po zaključku ob priliki delitve nagrad vsem trem prvo plasiranim tudi čestital k lepemu uspehu.

Nagrade so prejeli: I. Lojze Berčič 16 in pol točke, krasno uro budilko in s tem postal tudi prvak Stražišča. II. Ivo Urbanc 13 točk, šah. III. Marjan Gros 13 in pol točke, servis za liker. Nadalje so zasedli četrto mesto Lojze Drnovšek 11 in pol točke, 5., 6. in 7. mesto dele Bajželj Peter, Pagon Franc in Mirko Berčič. z 11 točkami 8. Hafnar Vinko 6 in pol točke, 9. Lovro Berčič 6 točk, 10. in 11. mesto pa zopet delita Illebece Franc in Oskar Prajzinger s 4 točkami.

Tako izgleda končna turnirska tabela. K vsemu bi bilo pripomniti le, da se je povsem napričakovano a zasluženo plasiral na tretje mesto Gros, ki je presenečal s premišljeno igro. K turnirju samem pa ni pripomb, ker se je izvršil po vsem redno in točno, tako da niti v bodoče ni zeleti boljšega.

V kratkem se bo pričel pokalni šahovski turnir, na katerega bodite pozorni.

Berite in širite „Gorenjca“

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0-50. Najmanjši znesek je 6 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Avto limuzina 5 sedežna s koncesijo se po nizki ceni prodaja. Pojasnila daje Sušteršič, Ljubljana, Frankopanska 21.

Odda se takoj soba (sostanovalka) v bližini novega mostu. Naslov v upravi.

Parcelo 700 m² na zelo lepem prostoru na Klancu takoj prodam. Poizve se pri Jakopin, Prmuskovo 174.

Otroška posteljska zelo dobra ohranjena se prodaja. Jezerska 11.

Drvarnica v izmeri 6 x 5 m se poceni prodaja. Marn Jože, Prmuskovo 185.

Tovarna „Teza“ rabi več tkalk. Prednost imajo družabnice. Javiti se je v torek 28. februarja dopoldne v pisarni.

Odda se v najem skladišče, primerno tudi za garažo. Naslov v upravi.

Skoraj nov radio prodam. Naslov v upravi.

Ženini in neveste!

S pri nas izdelanim prstanom zvezan zakon bo srečen in pot v življenje bo s cvetjem posuta.

B. RANGUS

zlatar in sodni cenilec v Kranju

Zlato in srebro kupujem po najvišji dnevni ceni!

Take ure od 100 din dalje

14 karatni zlati prstani že od 70 din dalje

14 karatni zlati uhani že od 60 din dalje

Zahvala

Globoko presunjeni po težkem udarcu, ki nas je zadel z izgubo naše ljubljene soproge, mame in stare mame, gospe

Frančiške Janša roj. Jalen

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti in nas tolažili.

Posebno se zahvaljujemo za zdravniško pomoč g. dr. Karlu Petriču in č. g. Robiču za tolažilne obiske. Enako zahvalo smo dolžni delavstvu tovarne Standart za častno spremstvo pri pogrebu ter Kranjskemu glasbenemu društvu za žalostinke. Vsem iskren Bog plačaj!

Gorenja Sava, 23. II. 1939.

ŽALUJČI OSTALI.